

कोशी प्रदेशको आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था : संक्षिप्त विवरण

नेपाल राष्ट्र बैंक
विराटनगर कार्यालय
जेठ, २०८१

कोशी प्रदेशको भौगोलिक तथा प्रशासनिक विवरण

क्षेत्रफल	२५,९०५ व.कि.मि. (नेपालको कुल क्षेत्रफल १४७,५१६ व.कि.मि.को १७.६० प्रतिशत)
राजधानी	विराटनगर (मोरङ)
हिमाली जिल्लाहरू	ताप्लेजुङ, सोलुखुम्बु र संखुवासभा
पहाडी जिल्लाहरू	इलाम, पाँचथर, तेह्रथुम, धनकुटा, भोजपुर, खोटाङ र ओखलढुङ्गा
भित्री मधेशका जिल्ला	उदयपुर
तराईका जिल्लाहरू	सुनसरी, मोरङ र भूपा
जम्मा जिल्लाहरू	१४
सिमाना	पूर्व: भारत (पश्चिम बंगाल र सिक्किम)
	पश्चिम: मधेश प्रदेश र बागमती प्रदेश
	उत्तर: चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत
	दक्षिण: भारत (बिहार)
स्थानीय निकायहरू	महानगरपालिका : १, विराटनगर
	उप महानगरपालिका : २ (इटहरी र धरान)
	नगरपालिका : ४६
	गाउँपालिका : ८८
ठुलो जिल्ला (क्षेत्रफल)	ताप्लेजुङ (३,६४६ व.कि.मि.)
सानो जिल्ला (क्षेत्रफल)	तेह्रथुम (६७९ व.कि.मि.)
ठुलो नगरपालिका (क्षेत्रफल)	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका (५६५.०६ व.कि.मि.), सोलुखुम्बु
सानो नगरपालिका (क्षेत्रफल)	दमक नगरपालिका (७०.८६ व.कि.मि.), भूपा
सांसद संख्या	प्रतिनिधिसभा २८, प्रदेश सभा ५६
हिमालहरू (८,०००मि.भन्दा अग्लो)	सगरमाथा, कञ्चनजङ्गा, ल्होत्से, मकालु, चोयु
राष्ट्रिय निकुञ्ज	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज, मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज
वन्यजन्तु आरक्ष :	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
प्रसिद्ध धार्मिक तीर्थस्थलहरू	पाथीभरा मन्दिर, हलेसी महादेव, बराह क्षेत्र
विमानस्थलको संख्या	कुल विमानस्थल: १५, सञ्चालनमा: १०
मुख्य भन्सार नाकाहरू	पशुपतिनगर भन्सार, मेची भन्सार, भद्रपुर भन्सार, विराटनगर भन्सार, सुनसरी भन्सार, ओलाङ्चुङगोला भन्सार, किमाथांका भन्सार
कोशी प्रदेशमा सञ्चालित ठुला आयोजनाहरू	उत्तर दक्षिण कोशी कोरिडोर, घिनाघाट विराटचौक सडक आयोजना, गिरिजा प्रसाद कोइराला क्रिकेट रंगशाला, मदन भण्डारी सडक आयोजना, मध्यपहाडी लोकमार्ग, हुलाकी राजमार्ग, अरुण तेस्रो जलविद्युत आयोजना, कोशी कोरिडोर प्रसारण लाइन तथा सवस्टेशन

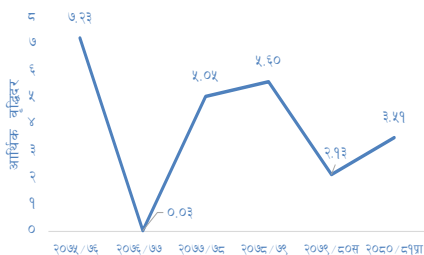
स्रोत: नेपाल सरकार, कोशी प्रदेश सरकारी निकाय लगायत

कोशी प्रदेशको आर्थिक तथा सामाजिक परिसूचकहरू

	नेपाल	कोशी प्रदेश
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०८०/८१अ)	रु ५७०५ अर्ब	रु ९०३ अर्ब
आर्थिक वृद्धिदर (२०८०/८१अ)	३.८७	३.५१
प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (अमेरिकी डलरमा)	१४३४	१३३६
औसत प्रतिव्यक्ति प्रतिवर्ष उपभोग खर्च	रु १३०,८५३	
कोशी प्रदेश शहरी क्षेत्र औसत प्रतिव्यक्ति प्रतिवर्ष उपभोग खर्च		रु १३७,०५४
कोशी प्रदेश ग्रामिण क्षेत्र औसत प्रतिव्यक्ति प्रतिवर्ष उपभोग खर्च		रु १०२,५६२
गरिबीको दर (प्रतिशत)	२०.२७	१७.१९
बहुआयामिक गरिबी	१७.४	१५.९
आयात हिस्सा (प्रतिशत)		१४.४४
निर्यात हिस्सा (प्रतिशत)		३९.०६

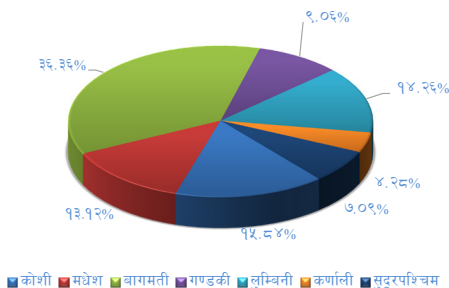
स्रोत: चौथो जीवनस्तर सर्वेक्षण २०७९/८०, उद्योग वाणिज्य महासंघ, बहुआयामिक गरिबी परिसूचक, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

कोशी प्रदेशको आर्थिक वृद्धिदर

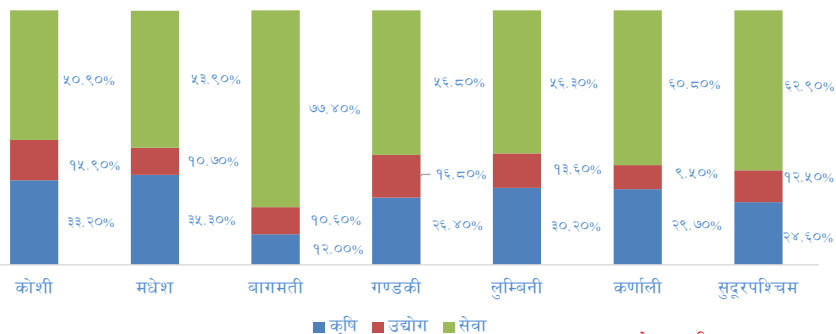
स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रदेशगत योगदान, प्रारम्भिक अनुमान २०८०/८१

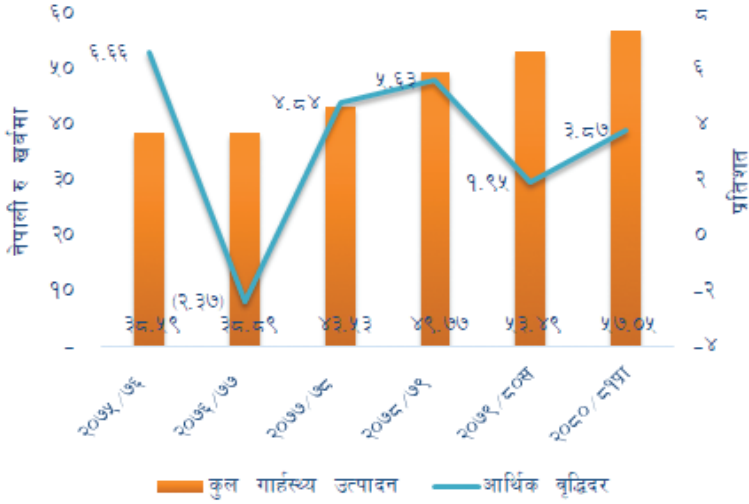
स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

प्रदेशगत कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादन र आर्थिक वृद्धिदर

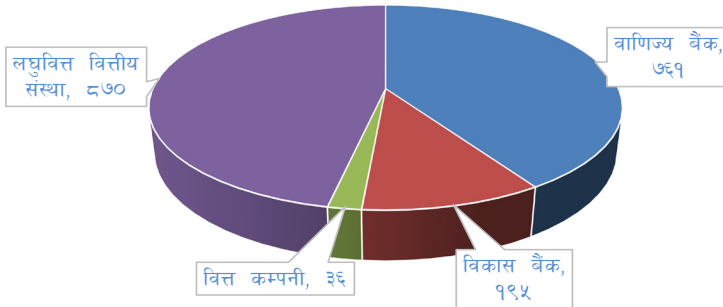
स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

कोशी प्रदेशको वित्तीय परिसूचकहरू (फागुन, २०८०)

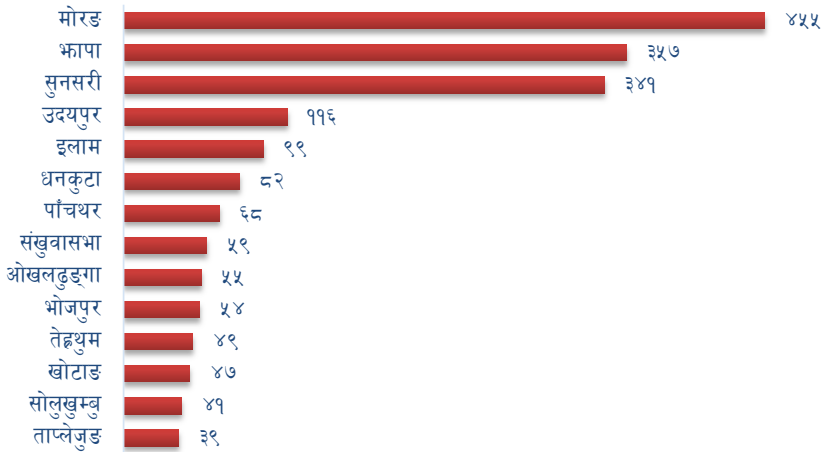
	राष्ट्रिय	कोशी प्रदेश	हिस्सा(प्रतिशत)
बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा कार्यलयहरू	११,५९४	१,८६२	१६.०६
ए.टि.एम संख्या	५,०९१	६६६	१३.०८
वाणिज्य बैंकको उपस्थिति रहेको स्थानीय तह	७५२	१३७	
निक्षेप (अर्बमा)	६,१८७	४४१	७.१३
कर्जा (अर्बमा)	५,०८४	५७२	११.२६
डेबिट कार्ड	१२,६१५,१८५	१,७५४,६९१	१३.८७
क्रेडिट कार्ड	२८३,०२४	३१,५१२	११.१३
प्रिपेड कार्ड	१६१,६४३	६,१४७	३.८
मोबाइल बैंकिङ	२३,७८३,३८९	३,४११,६८२	१४.३४
इन्टरनेट बैंकिङ	१,८७४,९८२	१८५,८१८	९.९१
निक्षेप खाता	५४,४००,७२०	७,२७१,२३८	१३.३७
सक्रिय निक्षेप खाता		५,१२२,५९१	
प्रतिशाखा जनसंख्या (क,ख,ग,घ)		२,६६५	

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक

कोशी प्रदेशमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा संख्या

जिल्लागत शाखा संख्या

कोशी प्रदेशमा तोकिएको क्षेत्रमा जारी भएको कर्जाको विवरण (पुस, २०८०)

क्षेत्र	रकम (रु दश लाखमा)
कृषि	८८,३५८.६०
उर्जा	५२.४४
साना तथा मझौला उद्योग	६०,८६९.६०
पर्यटन	७,८०४.३२
जम्मा	१५७,०८४.९६

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक

कोशी प्रदेशमा प्रवाहित क्षेत्रगत कर्जा (२०८० पुस मसान्त)

		रकम (रु. दश लाखमा)
१	कृषि र वन सम्बन्धी	५५,८६२.५४
२	माछापालन सम्बन्धी	१,५७२.३०
३	खानी सम्बन्धी	९२८.७१
४	कृषि, वन तथा पेय पदार्थ उत्पादन सम्बन्धी	४५,१४९.९५
५	गैरखाद्य वस्तु उत्पादन सम्बन्धी	६७,२३५.०८
६	निर्माण	८,४६६.३५
७	विद्युत, ग्यास तथा पानी	६०५.६७
८	धातुका उत्पादन, मेसिनरी तथा ईलेक्ट्रोनिक	७,४४६.४१
९	यातायात, भण्डारण र सञ्चार	९,५३७.८०
१०	थोक तथा खुद्रा विक्रेता	१२४,१७०.८३
११	वित्त, बीमा तथा अचल सम्पत्ति	१९,७०५.५६
१२	पर्यटन	११,२२९.७३
१३	अन्य सेवा	४,१४९.९२
१४	स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक कार्य सम्बन्धी	५,०६४.५१
१५	शिक्षा	११,२४८.७०
१६	रियल स्टेट	१८,४९०.८३
१७	उपभोग्य कर्जा	१११,०४३.२२
१८	अन्य	२९,८५१.०८
जम्मा		५३१,७५९.१८

कोशी प्रदेशमा रहेको सहूलियतपूर्ण कर्जाको विवरण (फागुन, २०८०) रु. हजारमा

कर्जाको प्रकार	ऋण संख्या	स्वीकृत कर्जा
व्यवसायिक कृषि तथा पशुपन्छी कर्जा	८,९२२	२०,११५,८१४.२८
शिक्षित युवा स्वरोजगार कर्जा	११	६,०००.००
विदेशबाट फर्केका युवा परियोजना कर्जा	१७१	१४४,४४२.९२
महिला उद्यमशील कर्जा	१२,८६३	१३,६७३,२०६.२८
दलित समुदाय व्यवसाय विकास कर्जा	१०४	७०,९८२.४३
उच्च र प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा कर्जा	१६	८,६५०.००
भुकम्प पीडितहरूको निजी आवास निर्माण कर्जा	१९	५,६५०.००
युवा वर्ग स्वरोजगार कर्जा	१	५००.००
जम्मा	२२,१०७.००	३४,०२५,२४५.९१

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक

कोशी प्रदेशको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बजेट संरचना

आ.व. २०८०/८१				रु. लाखमा
शीर्षक	वार्षिक लक्ष्य	पुस मसान्तसम्म	वास्तविक (प्रतिशत)	बजेट (संसोधित)
कुल खर्च	३६७,४३५	७६,६७९	२०.८७%	३३१,८०५
चालु खर्च	१६३,४८३	४९,३५७	३०.१९%	१४७,२२०
पुँजीगत खर्च	२०३,८५०	२७,३२१	१३.४०%	१८४,४८५
राजश्व	३६७,४३५	१७६,२४६	४७.९७%	३३१,८०६

कोशी प्रदेशको खर्च संरचना

रु. लाखमा

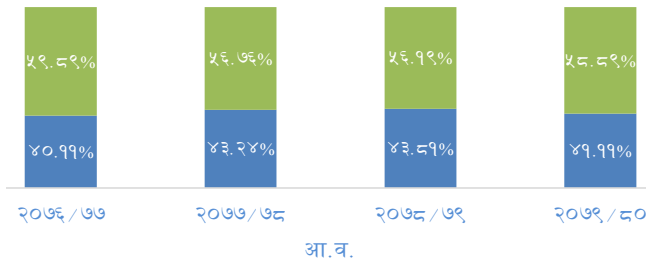
आ.व.	२०७६/७७		२०७७/७८		२०७८/७९		२०७९/८०	
शीर्षक	बजेट	वास्तविक	बजेट	वास्तविक	बजेट	वास्तविक	बजेट (संसोधित)	वास्तविक
कुल खर्च	४३७,१७३	२९८,३३२	४३४,०८६	२७९,५१३	३४७,६०९	२९९,६६४	३९९,२७५	३०७,५७७
चालु खर्च	१७८,८९३	११९,६६६	१७६,०६८	१२०,८५२	१५९,६९०	१३१,२७४	१६२,८४३	१२६,४५२
पुँजीगत खर्च	२५७,४८१	१७८,६६६	२५७,६१७	१५८,६६०	१८७,६१९	१६८,३९२	२३६,४३१	१८१,१२५

कोशी प्रदेशको राजश्व तथा अनुदान

रु. लाखमा

आ.व.	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१. कुल प्रादेशिक राजश्व	१०७,०६७	१३१,५४९	१४५,०८५	१२२,२००
क. आन्तरिक		२९,६८९	४२,४१९	३८,१५३
ख. संघबाट बाँडफाँड भई आउने		७७,३७८	८९,१३०	८४,०४७
२. संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान	१७९,८९९	१७६,१०३	१८४,६५५	१९२,८९३

कोशी प्रदेशको वास्तविक खर्चको संरचना

■ चालु खर्च ■ पुँजीगत खर्च

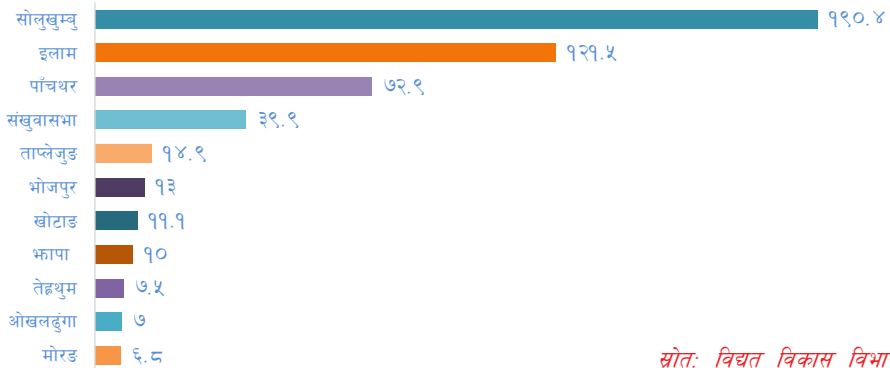
स्रोत: प्र.ले.नि.का., आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, कोशी प्रदेश

विनियोजनको तुलनामा वास्तविक खर्च

स्रोत: प्र.ले.नि.का., आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, कोशी प्रदेश

जिल्लागत विद्युत उत्पादनको अवस्था (जडित क्षमता) *जलविद्युत, सोलार

स्रोत: विद्युत विकास विभाग

कोशी प्रदेशको कृषि तथा वनसम्बन्धी जानकारी

२०८० पुस मसान्त

विवरण	परिमाण	एकाइ
कुल सिंचित क्षेत्रफल	३१५,८११	हे
कुल खेतीयोग्य क्षेत्रफल	७७९,५८४	हे
खेती गरिएको क्षेत्रफल	७०२,०४१	हे
वनजन्य उत्पादन		
काठ	११,९२८,२३७.२	क्युविक फिट
दाउरा	१,३३०.८	चट्टा
औषधिजन्य वस्तु	१,७०७.५	मे.टन
अन्य उत्पादन	१,०३३.८	मे.टन

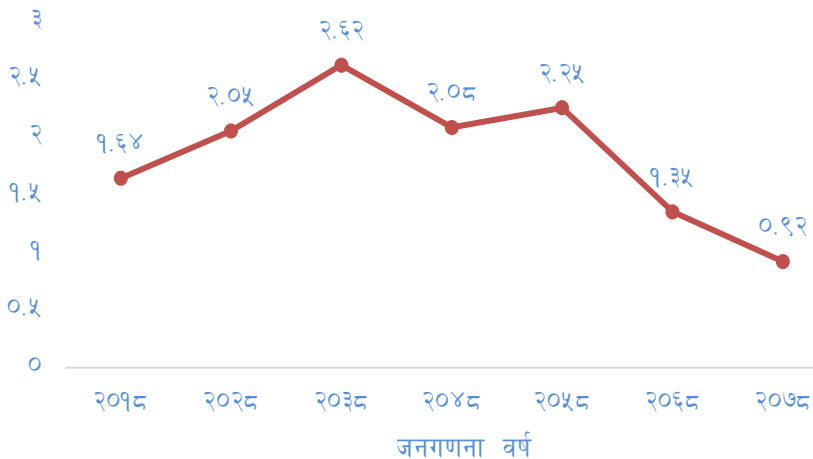
स्रोत: कृषि निर्देशानलय, डिभिजन वन कार्यालय, कोशी प्रदेश

कोशी प्रदेशको जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

क्षेत्र	जम्मा परिवार संख्या		जनसंख्या		वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर	५ वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका साक्षर जनसंख्या (प्रतिशत)			उमेर समूह अनुसार जनसंख्या (प्रतिशत)				
	जम्मा	पुरुष	महिला	जनसंख्या			जम्मा	पुरुष	महिला	०-१४ वर्ष	१५-६४ वर्ष	६५ वर्ष वा सो भन्दा बढी	
				जम्मा		पुरुष							महिला
नेपाल	६,६६६,९३७	२९,१६४,५७८	१४,२५३,५५१	१४,९११,०२७	०.९२	७६.२५	८३.५५	६९.३७	२७.८३%	६५.०४%	६.९३%		
कोशी	१,१९१,५५६	४,९६१,४१२	२,४१७,३२८	२,५४४,०८४	०.८६	७९.६८	८६.१२	७३.६३	२५.९९%	६६.५०%	७.५२%		
जिल्ला													
ताप्लेजुङ	२७,७९८	१२०,५९०	६०,७७३	५९,८१७	-०.५३	८२.२१	८८.१८	७६.१६	२७.८०%	६५.१९%	७.०१%		
संखुवासभा	३९,१७३	१५८,०४१	७९,५७९	७८,४६२	-०.०४	७९.७०	८६.४०	७२.९४	२७.०२%	६४.९४%	८.०५%		
सोलुखुम्बु	२६,३१९	१०४,८५१	५२,७४७	५२,१०४	-०.०९	७६.९५	८४.३१	६९.५२	२६.७६%	६५.०३%	८.२१%		
ओखलढुङ्गा	३४,२९४	१३९,५५२	६८,०८०	७१,४७२	-०.५६	७३.८९	८१.६०	६६.६०	२४.९७%	६५.२५%	९.७८%		
खोटाङ	४१,७५०	१७५,२९८	८६,६३७	८८,६६१	-१.५६	७५.९९	८३.६४	६८.५६	२७.९५%	६२.९०%	९.१४%		
भोजपुर	३८,६३१	१५७,९२३	७८,२११	७९,७१२	-१.३९	७८.८७	८६.०९	७१.८४	२६.७७%	६४.३७%	८.८६%		
धनकुटा	३७,६४८	१५०,५९९	७३,८२४	७६,७७५	-०.७८	८१.३६	८८.१८	७४.८५	२४.४७%	६७.०८%	८.४४%		
तेह्रथुम	२१,८५७	८८,७३१	४३,५८१	४५,१५०	-१.३०	८१.९४	८९.२५	७४.९६	२५.६१%	६५.९९%	८.४०%		
पाँचथर	४२,४९५	१७२,४००	८५,६८३	८६,७१७	-१.०२	८२.२९	८८.६८	७६.००	२६.२९%	६६.०८%	७.६३%		
इलाम	७०,५३२	२७९,५३४	१३९,४३१	१४०,१०३	-०.३६	८३.३७	८८.६६	७८.१३	२१.७०%	६९.८२%	८.४८%		
झापा	२४५,१४२	९९८,०५४	४७८,५०९	५१९,५४५	१.९७	८२.८३	८८.५७	७७.६२	२५.०५%	६७.२१%	७.७४%		
मोरङ	२७२,२८३	१,१४८,१५६	५५७,५१२	५९०,६४४	१.६६	७८.६१	८५.१०	७२.५६	२५.७१%	६७.११%	७.१८%		
सुनसरी	२१२,४४५	९२६,९६२	४४९,०२३	४७७,९३९	१.८६	७८.१०	८४.६२	७२.०६	२७.२६%	६६.४३%	६.३१%		
उदयपुर	८१,०८९	३४०,७२१	१६३,७३८	१७६,९८३	०.६८	७७.१७	८४.०७	७०.८७	२८.०३%	६४.८४%	७.१३%		

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

नेपालको वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

कोशी प्रदेशको उमेर अनुसारको जनसंख्या विवरण

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

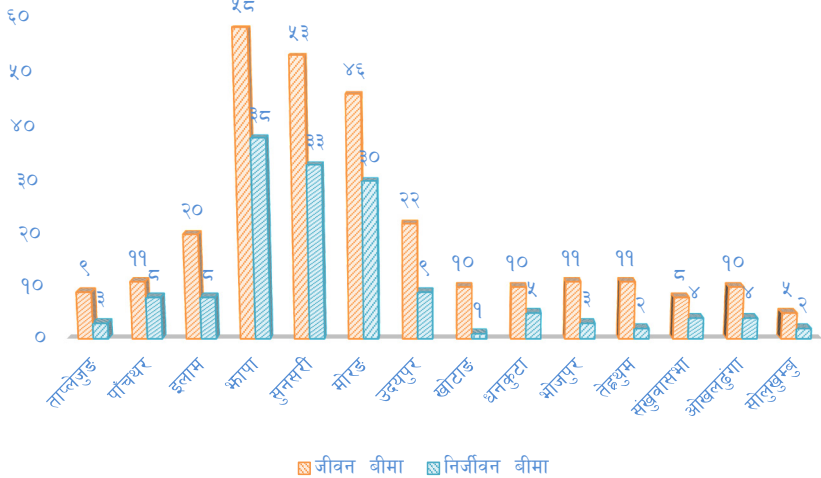
कोशी प्रदेशको बीमासँग सम्बन्धित विवरण

२०८० फागुन मसान्त

१.	सक्रिय बीमालेख संख्या	२,०४३,०७६
क.	जीवन बीमा	१,७६८,८९३
ख.	निर्जीवन बीमा	२७४,१८३
२.	बीमा शुल्क	१५,९२६,३१२,२५४
क.	जीवन बीमा	१३,३७५,७६४,६०६
ख.	निर्जीवन बीमा	२,५५०,५४७,६४८
३.	दाबी भुक्तानी	२१,६५७,९२७,२५३
क.	जीवन बीमा	२,८६४,७८५,७४४
ख.	निर्जीवन बीमा	१८,७९३,१४१,५०९
४.	बीमाको पहुँच (प्रतिशतमा) (Approx)	४५.१६%

जिल्लागत बीमा कम्पनी शाखा संख्या

२०८० फागुन मसान्त

स्रोत: नेपाल बीमा प्राधिकरण, कोशी प्रदेश

नेपाल राष्ट्र बैंक
विराटनगर कार्यालय